

Τρία πουλάκια κάθονταν ψηλά 'ς τὴ Χαλκουμάτα,
τό να τηράει τὴ Λιβαδιά καὶ τᾶλλο τὸ Ζιτοῦνι,
τὸ τρίτο τὸ καλύτερο μοιριολογᾷ καὶ λέει.

«Πολλὴ μαυρίλα πλάκωσε, μαύρη σὰν καλιακουῦδα.
Μὴν ὁ Καλύδας ἔρχεται, μὴν ὁ Λεβεντογιάννης;
—Νοῦδ' ὁ Καλύδας ἔρχεται, νοῦδ' ὁ Λεβεντογιάννης,
'Ομὲρ Βρυόνης πλάκωσε μὲ δεκοχτῶ χιλιάδες.»

Ἐὐ Διᾶκος σὰν τ' ἀγροίκησε, πολὺ τοῦ κακοφάνη.
Ψιλὴ φωνὴ νέσήκωσε, τὸν πρῶτο τοῦ φωνάζει.
«Τὸν ταϊφά μου σύναξε, μάσε τὰ παλληκάρια,
δῶσ' τοὺς μπαρούτη περισσὴ καὶ βόλια μὲ τοῖς χούφταις,
γλήγορα καὶ νὰ πιάσουμε κάτω 'ς τὴν Ἀλαμάνα,
ποῦ ναι ταμπούρια δυνατὰ κι' ὄμορφα μετερτζια.»

Παίρνουε τάλαφρὰ σπαθιά καὶ τὰ βαριά τουφέκια,
'ς τὴν Ἀλαμάνα φτάνουε καὶ πιάνουε τὰ ταμπούρια.
«Καρδιά, παιδιά μου, φώναξε, παιδιά, μὴ φοβηθῆτε,
σταθῆτε ἀντρεία σὰν Ἕλληνες καὶ σὰ Γραικοὶ σταθῆτε.»

Ψιλὴ βροχοῦλα νέπιασε κ' ἓνα κομμάτι ἀντάρα,
τρία γιουρούσια νέκαμαν τὰ τρία ἀράδα ἀράδα.
Ἐμεινε ὁ Διᾶκος 'ς τὴ φωτιά μὲ δεκοχτῶ λεθένταις.
Τρεῖς ὥραις ἐπολέμαε μὲ δεκοχτῶ χιλιάδες.
Βουλῶσαν τὰ κουμπούρια τοῦ κι' ἀνάψαν τὰ τουφέκια,
κι' ὁ Διᾶκος ἐξεσπάθωσε καὶ 'ς τὴ φωτιά χουμάει,
ξῆντα ταμπούρια χάλασε κ' ἑπτὰ μπουλουκμπασίδες.
Καὶ τὸ σπαθί τοῦ κόπηκε ἀνάμεσα ἀπ' τὴ χούφτα
καὶ ζωντανὸ τὸν ἔπιασαν καὶ 'ς τὸν πασά τὸν πάνουν,
χιλιοὶ τὸν πὰν ἀπὸ μπροστὰ καὶ χιλιοὶ ἀπὸ κατόπι.

Κι' ὁ Ὁμὲρ Βρυόνης μυστικὰ 'ς τὸ δρόμο τὸν ἐρώτα.
«Γίνεσαι Τούρκος, Διᾶκο μου, τὴν πίστη σου ν' ἀλλάξης,
νὰ προσκυνήσης 'ς τὸ τζαμί, τὴν ἐκκλησιά ν' ἀφήσης;»

Κ' ἐκεῖνος τ' ἀποκρίθηκε καὶ στρίφτει τὸ μουστάκι.
«Πάτε καὶ σεῖς κ' ἡ πίστη σας, μουρτάταις, νὰ χαθῆτε!
'Εγὼ Γραικὸς γεννήθηκα, Γραικὸς θεὸς ν' ἀποθάνω.
'Α θέλετε χίλια φλωριά καὶ χιλιοὺς μαχμουτιέδες,
μόνον ἑπτὰ μερῶν ζωῆ, θέλω νὰ μοῦ χαρίστε,
ὅσο νὰ φτάσῃ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Θανάσης Βάγιας».
Σὰν τ' ἄκουσε ὁ Χαλὶλ μπέης, ἀφρίζει καὶ φωνάζει.
«Χίλια πουγγιά σὰς δίνω γὼ κι' ἀκόμα πεντακόσια,
τὸ Διᾶκο νὰ χαλάσετε, τὸ φοβερὸ τὸν κλέφτη,
γιατὶ θὰ σῆσῃ τὴν Τουρκιά κι' ὄλο μας τὸ ντοβλέ.»

Τὸ Διᾶκο τότε παίρνουε καὶ 'ς τὸ σουβλί τὸν βάζουν,
ὄλορτο τὸν ἐστήσανε κι' αὐτὸς χαμογελοῦσε,
τὴν πίστη τοὺς τοὺς ὕβριζε, τοὺς ἔλεγε μουρτάταις.
«Σκυλιὰ κι' ἄ μὲ σουβλίσετε, ἓνας Γραικὸς ἐχάθη.
'Ας εἶν' ὁ Ὀδυσσεὺς καλὰ κι' ὁ καπετὰν Νικήτας,
ποῦ θὰ σὰς σῆσουν τὴν Τουρκιά κι' ὄλο σας τὸ ντοβλέ.»

A

Κρυφὰ τὸ λένε τὰ πουλιά, κρυφὰ τὸ λέν τὰ ηδόνια,
κρυφὰ τὸ λέει ὁ γούμενος ἀπὸ τὴν ἄγια Λαύρα.
«Παιδιά, γιὰ μεταλάβετε, γιὰ ξεμολογηθῆτε
δὲν εἶν' ὁ περσινὸς καιρὸς κι' ὁ φετεινὸς χειμῶνας.
Μᾶς ἦρθε γῆ ἀνοιξη πικρὴ, τὸ καλοκαίρι μαῦρο,
γιατὶ σηκώθη πόλεμος καὶ πολεμᾷν τοὺς Τούρκους.
Νὰ διώξουμ' ὄλη τὴν Τουρκιά ἢ νὰ χαθοῦμε οὔλοι.»

B

Ἐνα μικρὸ καράβι μαζώνει τὰ παννιά,
ἀνοίγει τὴν παντιέρα καὶ πόλεμο ζητᾷ.
Ζητᾷ τὸν ἅγιον Τάφο καὶ τὴν Ἅγια Σοφιά.
Κι' ἀκόμα θὰ ζητήσῃ τὸν Πατριάρχη μας,
ὅπου τὸν ἐκρεμάσαν γιὰ τὸ ἰνάτι μας.

Καμπάναις θὰ χτυπήσουν πὰν' 'ς τὰ καμπαναρειά,
νὰ σκάσουν οἱ χοτζᾶδες ἀπάνου 'ς τὰ τζαμιά.
Κι' ὄσοι Χριστὸν πιστεύουν καὶ τὸν δοξάζουε,
τὸν Τούρκο λογαριάζουε νὰ τὸν μοιράζουε.

ΟΙ ΛΑΛΙΩΤΙΣΣΑΙΣ

(1821)

Τοῦ Λάλα μὲ τὰ κρυὰ νερά, μὲ τοῖς βαρειαῖς κυράδες,
μὲ τοῖς τραναῖς ἀρχόντισσαις, τοῖς καλομαθημέναις,
ποῦ δὲν καταδεχόντανε τὴ γῆς νὰ τὴν πατήσουν,
πὸφόρηγαν χρυσὰ σκουτιὰ καὶ κόκκινα σαλβάρια,
καὶ τώρα πῶς κατάντησαν κοπέλλαις 'ς τοὺς βαγιαδες!
Φέρνουε βαρέλια μὲ νερὸ καὶ ξύλα ζαλωμέναις,
νὰ χουν οἱ Ἕλληνες νερὸ, φωτιὰ νὰ πυρωθοῦνε.
Καὶ ἡ μιὰ τὴν ἄλλη ἐλέγανε καὶ ἡ μιὰ τὴν ἄλλη λένε.
«Τί νὰ 'ν' κείνα ποῦ φαίνονται, τί νὰ 'ν' κείνα π' ἐρχῶνται;
Μηνὰ εἶν' μπαϊράκια τούρκικα, μὴν τὰ στεῖλε ὁ πασᾶς μας;
Δὲν εἶν' μπαϊράκια τούρκικα, δὲν τὰ στεῖλε ὁ πασᾶς μας,
παρὰ εἶν' μπαϊράκια κλέφτικα, κ' εἶναι τῶν Πλαπούταιων.»
Κλαῖνε μανούλαις γιὰ παιδιά, γυναῖκες γιὰ τοὺς ἀντρες,
κλαῖει καὶ μιὰ χανούμισσα γιὰ τὸ μοναχογιό της.